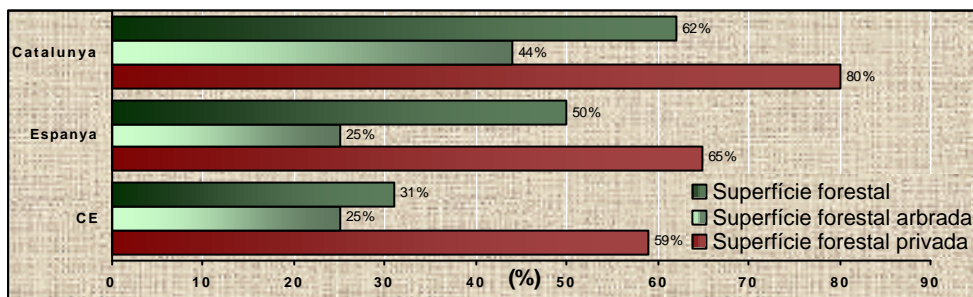

3.3.1.c SILVICULTURA

Les normes bàsiques de gestió aplicades des de la meitat del segle passat estan conduint a una recuperació qualitativa de les masses forestals; a això se li ha de sumar l'augment de la superfície ocupada pels boscos, per la colonització natural d'antigues terres agrícoles o de pasturatge i a les repoblacions, augmentant el percentatge de superfície forestal a xifres sense precedents històrics. A Catalunya el 62 % de la superfície està catalogada com a forestal i el 44 % com a forestal arbrada.

Percentatge de superfície forestal i forestal arbrada a Catalunya, Espanya i UE i percentatge de superfície forestal de propietat privada

Quant a la composició específica, encara que les coníferes predominen sobre les frondoses, en els últims decennis la superfície i volum ocupat per les frondoses ha augmentat en major percentatge que en les coníferes (superfície: 22 % i 19 %, volum: 83 % i 40 %). Actualment a Catalunya aproximadament el 70 % de la superfície forestal arbrada correspon a coníferes i el 30 % a frondoses.

L'estructura de la propietat forestal privada (80% de la superfície forestal) es caracteritza per estar molt atomitzada, un 75% dels propietaris tenen finques de menys de 25 ha, que representen el 17% de la superfície, un 15% tenen finques d'entre 25-100 ha, un 9,5% de 100-500 ha i la resta, tant sols els 0,5% tenen propietats de més de 500 ha.

Pel que fa als terrenys forestals públics, la majoria dels boscos comunals i tots els estatals de Catalunya estan catalogats com a Forests d'Utilitat Pública (FUP) per les característiques ecològiques i/o protectores que presenten. També hi ha el Catàleg de Forests Protectores de Catalunya, però s'hi han catalogat molt poques propietats.

Atès que el 80% de la superfície forestal catalana és privada i que un altre 12% pertany a ajuntaments normalment de zones d'alta muntanya amb poca població i un pressupost molt reduït, el manteniment de la renda periòdica és la primera condició per assegurar la gestió forestal. A Catalunya la major part dels boscos compleixen diverses funcions (protecció, paisatge, esbarjo, producció) les quals s'haurien de mantenir econòmicament amb els beneficis obtinguts de la venda de la fusta, ja que aquest producte és l'únic amb valor retribuït de

mercat. Però la fusta, que no està sota la protecció de cap aranzel comunitari, està sotmesa a la influència directa del mercat mundial. Això es tradueix en uns preus molt baixos, per la qual cosa, la major part de les finques es troben en el límit de la rendibilitat o fins i tot havent abandonat la gestió en una bona part del territori. Allí on encara es gestiona, la falta de rendibilitat ha propiciat la reducció de la gestió al mínim, a la vegada que en tota la Catalunya mediterrània, la por als incendis forestals ha afavorit el manteniment d'un nivell baix de capitalització en els boscos.

Dades sobre la producció de fusta a Catalunya

PRODUCCIÓ PER ESPÈCIES			
Pi negre (Pinus uncinata)	1-2 m ³ /ha.any	Avet (Abies alba)	4-5 m ³ /ha.any
Pi roig (Pinus sylvestris)	1-4 m ³ /ha.any	Faig (Fagus sylvatica)	1-5 m ³ /ha.any
Pinassa (Pinus nigra)	3-4 (8) m ³ /ha.any	Pollancre (Populus sp.)	30 m ³ /ha.any
Pi blanc (Pinus halepensis)	1-3 m ³ /ha.any	Roures i alzines	1-2 m ³ /ha.any
PRODUCCIÓ PER PROVÍNCIES I A CATALUNYA			
Barcelona 2,5 m ³ /ha.any	Tarragona 1,3 m ³ /ha.any	Lleida 2,9 m ³ /ha.any	Girona 6,5 m ³ /ha.any
Catalunya		3,1 m ³ /ha.any	
PRODUCCIÓ DE SURO			
Catalunya		100-300 kg/ha.any	

En resum pot afirmar-se que la gestió forestal a Catalunya es caracteritza per complir els criteris bàsics de sostenibilitat en la gestió, mantenint uns nivells mínims en relació al paisatge i a la protecció, a l'estabilitat de l'ecosistema i la rendibilitat econòmica per les poblacions rurals, encara que des d'un punt de vista tècnic és factible superar aquests mínims i arribar a nivells superiors. La integració d'aquests mètodes en una planificació global, una ordenació forestal, és un dels aspectes més rellevants a l'hora d'iniciar un millora qualitativa de la gestió.

És molt important ressaltar la incidència que han tingut a Catalunya els Plans Tècnics de Gestió i Millora Forestal (PTGMF) que esdevenen una eina eficaç per a poder estructurar una política de gestió sostenible, tant des del punt de vista econòmic com ecològic. Els primers PTGMF elaborats daten de l'any 1991, des de llavors ja són 1.137 els propietaris forestals que han apostat per la planificació de la seva finca mitjançant la redacció d'un pla, que equival a 211.560 ha. forestals. A l'agost de 1998 eren 634 els PTGMF aprovats. Les zones on més propietaris forestals s'hi han acollit són principalment les comarques del Vallès Oriental, Berguedà, Osona, Bages i La Selva.

Malgrat el què pugui semblar, les majors dificultats a l'hora d'integrar de manera més efectiva paràmetres actius de conservació en els models de gestió, radica més aviat en la manca d'informació contrastada que en possibles conflictes d'interessos, no essent especialment difícil integrar aquests

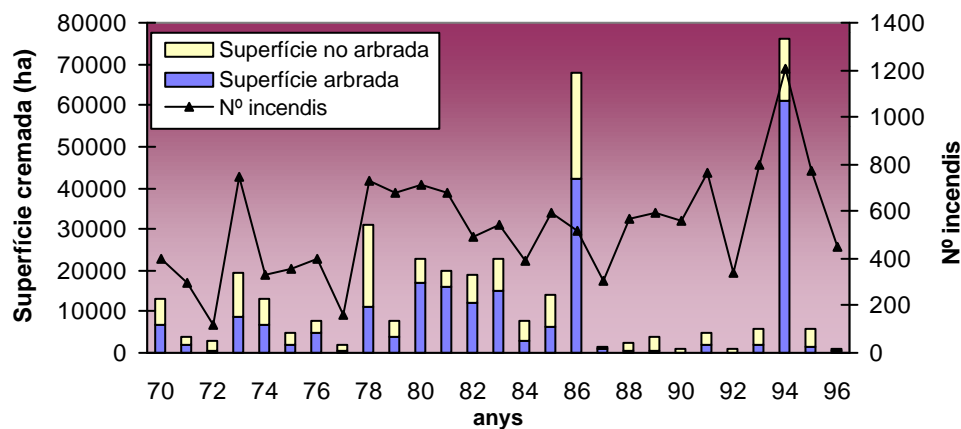
paràmetres en els moderns mètodes de gestió si es fa un esforç per quantificar i raonar les actuacions que es pretenen realitzar.

Una de les tendències actuals en la gestió forestal és complementar la renda produïda per la fusta amb el foment dels productes no fusters susceptibles de ser comercialitzats. Les dificultats actuals en aquest sentit són nombroses, per una banda la gratuïtat actual de molts productes i serveis, per un altra el caràcter encara experimental de moltes tècniques com la micorització en grans superfícies, el conreu de plantes aromàtiques i medicinals, etc. Es tracta més d'un problema de política forestal que d'un problema tècnic, doncs de la mateixa manera que amb la resta de paràmetres avui en dia assumits pels models, es qüestió de definir-los amb claredat i integrar-los en la gestió diària.

Cal però fer entendre a la societat que el paisatge i la natura que gaudeix són producte de l'activitat de la societat rural i que aquesta ni en termes de treball, ni de pressupost pot mantenir aquest bé comú sense aportacions públiques. Es tracta de fer rendibles les externalitats positives dels boscos i que aquests beneficis reverteixin en els gestors directes d'aquest patrimoni natural, potser així seria factible i realista minimitzar encara més la importància del producte fusta en el conjunt de les estratègies de la gestió.

Els incendis forestals, a causa de la seva freqüència no natural estan devastant el territori Mediterrani i amb ell totes les estratègies i els esforços de gestió i conservació. No s'ha de confondre la naturalitat en els nostres ecosistemes del fenomen foc, amb la incidència dels grans incendis forestals que estan assolant el país, en aquest sentit són especialment greus els incendis recurrents abans que el banc de llavors s'hagi pogut recuperar de l'incendi anterior. Amb tot, la major part dels boscos cremats regeneren naturalment encara que no sempre l'espècie pionera sigui la mateixa que hi havia anteriorment. D'altra banda, el percentatge de superfície cremada dedicada a repoblació forestal és molt insignificant i va lligat a la línia d'ajuts disponibles.

Evolució dels incendis forestals

Objectius a assolir:

- Renovar l'interès i l'actuació política i social vers l'agricultura i la silvicultura, especialment a partir de les seves funcions en el reequilibri territorial i la conservació del patrimoni natural.
- Generalitzar els mètodes de planificació temporal i territorial com a eines d'implementació i seguiment de la sostenibilitat, incentivar la gestió multifuncional de les masses forestals i de potenciació de productes forestals no fusters, de manera que complementin positivament la gestió actual.
- Integrar els paràmetres de conservació en els diferents models de planificació, ordenació i gestió dels terrenys forestals, vetllant per garantir el manteniment de l'estabilitat ecològica dels ecosistemes, els índexs de població i relació de les espècies que els componen i la qualitat del paisatge.
- Formular i donar suport a l'establiment de models de gestió per a les importants superfícies existents de terrenys forestals no arbrats que, conjuntament amb les finques forestals de baixa o nul·la rendibilitat, no disposen de models viables pel que fa a la possibilitat d'una gestió sostenible i una rendibilitat econòmica mínima.
- Fomentar mesures fiscals, econòmiques i polítiques que afavoreixin la compensació per la societat de les externalitats produïdes pels boscos i la seva funció com a instrument de reequilibri territorial, esdevenint merament simbòlica la fiscalitat que hagi de suportar el patrimoni natural extensivament gestionat fins que no es retribueixin justament les externalitats positives.
- Introduir la prevenció activa dels incendis forestals com a element fonamental de la planificació, l'ordenació i la gestió forestal, esdevenint necessari recolzar tècnicament i econòmicament a propietaris particulars i públics i a les associacions en què s'organitzen per a la prevenció i la lluita contra els incendis forestals.
- Donar suport a la investigació forestal aplicada i a la formació forestal dels implicats en la gestió dels boscos i de la societat en general, incentivant, alhora, l'estructuració social dels propietaris públics o privats en associacions o cooperatives que coordinin i defenguin la gestió sostenible i multifuncional dels boscos.